

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 14 de setembre del 2017

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, i els magistrats M.I. Sr. Vincent ANIÈRE i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La representació processal de la mercantil A, S.L. va interposar demanda, de data 7-09-2010, de reclamació de quantitat envers la Sra. S.V.P., en virtut de la qual demanava la condemna de la defenent al pagament de la quantitat de 107.380,05 euros, amb més els interessos legals des de la contesta a la demanda i amb imposició de les costes processals.

La representació processal de la part defenent va oposar-se a la demanda, per escrit de 26-10-2010, tot sol·licitant que es desestimés la

demanda i es fixessin els honoraris en el seu just valor, amb imposició a la part agent de les costes processals.

II.- L'Hble. Tribunal de Batlles va dictar sentència, de data 21-06-2016, amb la següent part decisòria: *“DECIDIM: Que estimant molt parcialment la demanda presentada per la representació processal de la mercantil A,SL contra la Sra. S.V.P. hem de condemnar i condemnem a aquesta darrera al pagament de la quantitat de **24.609.- euros** en concepte de factura d'honoraris professionals, juntament amb els interessos legals devengats des del dia de fermesa de la present sentència, sense efectuar especial imposició de costes judicials.”*

III.- Ambdues parts litigants han interposat recurs contra la sentència dictada a la instància.

La representació processal de la part agent va articular escrit de conclusions, de data 20-10-2016, segons el qual i en mèrits dels arguments continguts, demana la revocació de la resolució d'instància.

La representació processal de la part defenent va presentar el seu escrit de conclusions en data de registre 21-10-2016 i va sol·licitar la revocació de la sentència i que s'estimessin les seves pretensions principal o subsidiària de reducció dels honoraris a abonar a la part agent.

IV.- En dates 21 i 22-11-2016 les representacions processals de les parts agent i defenent, respectivament, van presentar escrits de contesta a les conclusions, segons els quals demanaven la desestimació dels recursos interposats de contrari.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- El deure de congruència i la necessària claredat expositiva, així com el deure de fonamentar en dret les resolucions judicials (arts. 10 i 86 CA) exigeixen que els dos recursos interposats siguin analitzats de manera separada. No obstant això, quan els motius al·legats s'adrecin a impugnar un mateix extrem o aspecte de la resolució d'instància, per a evitar duplicitats en l'exposició, es podran tractar de manera conjunta.

La part agent fonamenta el seu recurs en els següents greuges.

En primer terme, considera que ambdues parts es van sotmetre inicialment a allò que establís el dictamen del Col·legi d'Advocats d'Andorra, però el tribunal no ha resolt estrictament segons el dictamen (36.283 €) sinó que l'ha aplicat només en part (24.609 €), de manera que incideix en una errada en la valoració dels treballs i dona menys del que acceptava la part defenent: dictamen del Col·legi d'Advocats. Assenyala que la resolució no justifica el motiu pel qual es rebaixa un 60% el valor al tràmit de contesta a la demanda.

En segon terme, la recurrent entén que el treball realitzat val 107.380,05 € o, subsidiàriament 100.900,82 €, i més, subsidiàriament, el que les dues parts van estar d'acord: el dictamen del Col·legi. Considera que la feina s'ha de valorar en funció de la qualitat i quantitat del treball fet i no s'ha d'aplicar el dictamen emès perquè aquest esdevé subjectiu, ja que s'apliquen criteris aliens al barem i no es justifica la raó de la rebaixa aplicada. Aquestes irregularitats del dictamen podien portar al tribunal a apartar-se del seu resultat i valorar objectivament la feina feta en les quantitats indicades.

Subsidiàriament, si s'entén que el dictamen emès és aplicable, s'ha d'aplicar íntegrament i donar lloc a l'import de 36.283 €.

Els motius o greuges del recurs de la part defenent són els que segueixen.

En primer terme, entén que l'import concedit per la sentència d'instància és desproporcionat. Així, quant a les actuacions extrajudicials s'impugna la partida de 600 euros per la reunió celebrada el 21-05-2008 al despatx de la Sra. B. entre aquesta el Sr. R. i la recurrent, tota vegada que aquesta reunió s'emmarcava a la preparació dels autes B-0333-1/2008 i no es podia minutar separatament de l'actuació judicial.

Pel que fa a la negociació del conveni regulador es qüestiona la participació del Sr. R. en aquella negociació. Exposa que no s'ha provat que existís un intercanvi de propostes de convenis reguladors i el Sr. "C" assevera que no va rebre cap proposta i aquesta consideració ha estat obviada pel tribunal.

Així, indica que la trobada amb els lletrats del Sr. M., tant la Sra. "D" com el Sr. "C", afirmen que va finalitzar ràpidament i fou molt breu.

Quant al correu electrònic on se li enviava un eventual conveni que proposava la Sra. V. no acredita la negociació, ja que no l'havia elaborat el Sr. R. i no l'havia tramès als advocats contraris.

Respecte als convenis aportats a la rèplica pel Sr. R., es qüestiona pel fet que resulta estrany que no s'haguessin tramès als advocats del Sr. M..

Pel que es refereix a la relació de despeses de la Sra. S.V.P. en possessió de l'adversa, no s'ha provat ni quan les va tenir ni que ho hagués comunicat als lletrats del Sr. M..

I, en darrer terme, pel que fa a les comunicacions no es nega la seva existència, però sí que puguin justificar el procés de negociació, ja que es concreten al període entre el 28 de març i el 23 de maig de 2008 i de les factures aportades, el temps total esmerçat és 1 hora, 28' i 41".

Pel cas que s'entengués que les intervencions anteriors justifiquen una retribució s'hauria d'establir en un import no superior a 1.000 euros.

Respecte del concepte de les actuacions judicials, ha defensat sempre que el lletrat Sr. R. no era l'únic que intervenia a la causa, sinó que formava equip amb la lletrada Sra. B. de Barcelona, qui portava el fons i la redacció dels escrits, mentre el Sr. R. portava la recerca de jurisprudència i les qüestions processals. La sentència ho reconeix però assigna el 100% dels honoraris al lletrat andorrà. La pràctica de la prova acredita aquest fet i seria convenient repartir al 50% els honoraris entre els lletrats intervinents.

II.- La part agent ha sustentat ja des de l'escrit de rèplica i de nou en aquesta alçada, en el seu escrit de conclusions, que ambdues parts es van sotmetre al dictamen que elaborés el Col·legi d'Advocats d'Andorra. Aquesta Sala no ha trobat a les actuacions la referida submissió expressa, a més que aquesta ha estat negada per la part defenent i alhora recurrent.

No obstant, sí que cal posar de relleu com a punt de partida la incongruència a l'argumentació de la part recurrent. Després d'admetre que les parts es van sotmetre al dictamen del Col·legi d'Advocats (extrem negat per la defenent i no acreditat a les actuacions, però acceptat per la sentència d'instància), efectua dues pretensions articulades amb caire de principal i subsidiària per import de 107.380,05 € i 100.900,82 € i, com a subsidiària de les anteriors, el resultat del dictamen de 36.283 euros.

En tot cas, el que sí que resta clar des de l'escrit de rèplica (foli 815) és que la part agent sí que es sotmetia al criteri del Col·legi d'Advocats i així ho ha manifestat en aquesta alçada. Nogensmenys, la manca de congruència amb aquesta asseveració i les pretensions principal i subsidiària, on reclama honoraris superiors als 100.000 euros, solament es pot entendre quan, en aquesta alçada, qüestiona el dictamen del Col·legi d'Advocats per subjectiu, immotivat i on s'apliquen criteris contraris al barem.

Des d'aquesta òptica, si s'analitza el dictamen emès pel Col·legi d'Advocats, en data de registre 11-10-2011 (folis 1822 i ss.), resulta el que segueix.

En primer terme, s'estableix que, a excepció de les costes processals, les normes orientadores solament esdevenen aplicables en la relació client-advocat en defecte de pacte sobre els honoraris. I això és precisament el que succeeix en el present cas. Per tant, s'ha de partir dels criteris que estableixen les normes orientadores de l'any 2007, atès que la realització dels treballs es va iniciar l'any 2008, per tal de determinar quins eren els honoraris mínims que podia percebre la mercantil agent per la seva feina tant judicial com extrajudicial en el procediment de separació entre la Sra. S.V.P. i el Sr. M..

En segon terme, en el propi dictamen s'adverteix que no s'entrarà a valorar la realitat i pertinència dels treballs efectuats, de manera que caldrà després, en l'estudi del recurs de la part defenent, aturar-nos en l'examen d'aquells aspectes que la defenent nega que s'hagin portat a terme o amb una participació inferior a la que es refereix per l'agent.

En tercer terme, el dictamen del Col·legi d'Advocats d'Andorra analitza en tres diferents apartats les actuacions extrajudicials, les judicials que van finalitzar amb una transacció i les despeses satisfetes a càrrec de la clienta i determina, en cadascun d'aquests, quines són les normes orientadores aplicables i en els dos primers apartats com s'efectua la concreció de la quantia i les reduccions aplicables en cada cas, ja sigui per la frustració de la negociació o per l'assoliment de la transacció en el procés civil.

En conseqüència, de la lectura del dictamen s'ha de concloure que aquest no pot ésser titllat de subjectiu, sinó al contrari, estableix de manera objectiva i amb subjecció a les normes aplicables quin és el càlcul d'honoraris que s'extreu. I tampoc pot ésser considerat immotivat, tota vegada que de la seva lectura s'extreu clarament quin és l'argumentari que

permet assolir les quantitats que integren les diferents partides dels honoraris.

Des de l'òptica descrita s'ha d'entendre que els honoraris del Col·legi d'Advocats de l'any 2007, davant la inexistència de conveni entre la mercantil agent i la defenent, en el marc de la relació advocat-client, esdevenen un criteri objectiu i motivat que determina els honoraris que correspon percebre per les feines realitzades. Per tant, les pretensions principal i subsidiària de la part agent, en les que reclamava minuts superiors als 100.000 euros decauen, tota vegada que la fonamentació d'aquestes pretensions es justificava en la manca d'objectivitat i de motivació del dictamen realitzat pel Col·legi d'Advocats. Extrem que, com acabem d'exposar, no pot reeixir.

III.- Arribats a aquest extrem, resta per estudiar el motiu del recurs de la part agent, que impugna la sentència d'instància per haver-se separat del dictamen del Col·legi d'Advocats i haver reduït la quantia dels honoraris i, el recurs de la defenent que impugna els honoraris perquè entén que determinades partides que els integren no s'han realitzat o bé s'han efectuat amb una participació menor a la que es sol·licita.

La sentència d'instància argumenta separadament l'import de cadascuna de les partides. Així, quant a les actuacions extrajudicials concedeix 3.780 euros, atès que inclou la reunió de 21-05-2008 a Barcelona per import de 660 euros, tota vegada que considera que la part defenent no ha provat que aquesta reunió no s'hagi de minutar.

La defenent i recurrent no qüestiona la celebració de la reunió, sinó que aquesta ha de restar inclosa dins de la partida minutada d'actuacions judicials, tota vegada que es tracta d'una reunió efectuada quan el procediment judicial ja es trobava incoat.

Però aquest argument no pot ésser atès per la Sala, ja que de l'estudi dels documents que es troben als folis 946, es va confirmar la visita a Barcelona el 21 de maig de 2008 en data 16 de maig; és a dir, abans que es

tingués constància, per la defenent, de la interposició de la demanda (19 de maig). Per tant, des d'aquesta línia d'idees, acreditada la realitat de la reunió i que encara no es coneixia la pendència del procés, la reunió referida s'emmarca en les actuacions extrajudicials i s'ha de refusar aquest motiu o greuge de la defenent-recurrent.

IV.- Respecte de les actuacions judicials, dos són els extrems que impugna la part defenent: un, la negociació del conveni regulador i dos, la participació concreta del Sr. R. en les actuacions judicials portades a terme.

Si s'inicia l'examen per l'aspecte relatiu al conveni regulador, la sentència recorreguda entén que el Sr. R. sí va participar en les negociacions del conveni regulador, atès que constitueix un fet no controvertit la contractació dels serveis jurídics del lletrat Sr. R., la reunió amb les lletrats de la part contrària, un "e-mail" enviat per la part defenent sobre un possible conveni que proposava la lletrada Sra. V., la possessió d'esborranys de convenis reguladors i les comunicacions amb els advocats de la part contrària.

La defenent i també recurrent considera que no va participar i que, subsidiàriament, la seva participació no justifica uns honoraris de 8.175 euros.

A les actuacions sí que consta provada la participació del Sr. R. en la negociació que finalment va fracassar. Així, els lletrats del Sr. M. reconeixen que es va portar a terme una reunió breu, tota vegada que les pretensions no foren acceptades, alhora que va rebre un "e-mail" de la defenent, en el que se li comunicava un eventual conveni proposat per la Sra. V. i per la part adversa, la qual cosa significa que el lletrat participava dels avatars dels contactes i negociacions entre les parts i que, entre els dies 28 de març i 23 de maig de 2008, va emetre i rebre trucades del despatx *** i del mòbil del Sr. "C". També va rebre un llistat de les despeses mensuals de la Sra. S.V.P., remès per ella mateixa (confessió, foli 1900) i la proposta d'un

conveni regulador elaborat pel lletrat del Sr. M. (foli 1901), la qual cosa evidencia la seva participació en la negociació.

Quant a la intensitat de la participació del Sr. R. en la negociació, mentre el Sr. M. declara que ignorava que el Sr. R. hagués estat advocat de la Sra. S.V.P., atès que ell va tenir contactes amb la Sra. B., l'advocat Sr. I. (foli 1927) indica que el Sr. R. es va presentar des del començament com el lletrat de la Sra. S.V.P. i el lletrat de la part agent, Sr. "C", considera (foli 1413) que el Sr. R. i la Sra. B. formaven un equip que assessoraven a la Sra. S.V.P..

De les anteriors consideracions, unit al fet que el llistat de trucades evidencia un temps de conversa entorn a l'hora i mitjà, s'ha de concloure que si bé la participació del Sr. R. en la negociació ha restat acreditada, també ho és que –com han posat de manifest la pròpia defenent, l'agent i els lletrats de l'agent- la negociació fou també portada per part d'una lletrada espanyola la Sra. B.. En concret, el Sr. "C" (foli 1914) assenyala que les modificacions dels convenis reguladors foren proposades per la Sra. B., qui portava el fons de l'afer.

Des d'aquesta òptica, s'ha d'estimar aquest motiu de la defenent i entendre que de la prova practicada a les actuacions sí s'acredita la participació del Sr. R. a la negociació de la separació, però que aquest no fou exclusiva sinó compartida amb la lletrada espanyola Sra. B. Això ho acredita també el fet que (foli 2113) existeixi una factura d'aquesta lletrada per import de 2.900 euros, en concepte d'assessorament en la separació S.V.P. - M. i la declaració de la Sra. B. (foli 2128) que corrobora la negociació amb els lletrats del Sr. M.

D'acord amb els anteriors extrems, i sense que aquesta Sala tingui al seu abast dades per poder concretar exactament el grau de participació del lletrat agent i de la Sra. B. en la negociació, s'ha d'establir en el 50%, tot entenent que ambdós s'ocupaven conjuntament i en equip de la defensa dels interessos de la recurrent i, consegüentment, i per a evitar l'enriquiment

injust a costa de la recurrent que es produiria en altre cas, fixar que els honoraris per la negociació fallida s'han de situar en l'import de 4.087,50 euros.

V.- Pel que es refereix a l'actuació concreta del lletrat Sr. R. en les actuacions judicials, que van finalitzar amb una transacció signada el dia 11-12-2008, resta acreditat que els escrits forenses portaven la signatura del despatx andorrà, així com que no va intervenir en la signatura de la transacció assolida davant la Batllia.

Ja hem exposat que el lletrat de la part agent Sr. "C", exposa que eren el Sr. R. i la Sra. B. els que s'ocupaven de la defensa dels interessos com un equip, front a altres manifestacions de les parts litigants, que atribuïen quasi tot el pes de la defensa a la Sra. B. (Sra. S.V.P.) o declaren ignorar que el Sr. R. fos el lletrat de la Sra. S.V.P. (Sr. M.).

La pròpia Sra. B. (foli 2127 i ss) manifesta que fou l'advocada de la Sra. S.V.P., que la va assessorar en el procediment de separació i que va redactar la contesta i la reconvenció a la demanda de separació, així com que va minutar (foli 2114) aquest extrems. En aquest darrer sentit, es troba al foli 2114 la minuta per import de 16.356 euros pels conceptes de estudi d'antecedents, contesta, demanda reconvencional i negociació del conveni de separació.

Si als anteriors extrems, afegim que la lletrada Sra. B. explica que les tasques del Sr. R., al marge de la signatura eren la recerca del patrimoni del Sr. M., les qüestions processals i d'estudi de la legislació i jurisprudència d'Andorra i ho cohonestem amb les declaracions dels lletrats Sr. "C" i Sra. "D", així com amb les pròpies declaracions de la part defenent, i la clara intervenció de la lletrada Sra. B., amb la facturació dels seus serveis, s'ha de concloure que ambdós lletrats, l'andorrà i l'espanyol, van treballar en al defensa dels interessos de la client, tant en la negociació del primer conveni com en les actuacions judicials de la fase d'al·legacions (contestar i reconvenció), de manera que, a manca de poder acreditar la concreta

participació de cadascun dels lletrats, s'ha d'entendre per les mateixes raons exposades en l'anterior fonament que correspon atribuir a cadascun d'ells un 50% de la tasca realitzada.

Des d'aquesta òptica, correspon també acollir aquest motiu o greuge de la part defenent i determinar l'import dels honoraris a percebre per aquest concepte en el 50% de l'import de 12.654 euros, el que dóna un total de 6.327 euros.

VI.- I, per últim, quant al darrer motiu de la part agent i recurrent qüestiona que el jutjador hagi efectuat una reducció aleatòria del 60% sobre el valor del dictamen pel que fa al tràmit de contesta a la demanda.

No existeix cap reducció aleatòria de la quantitat a percebre per les actuacions judicials. Així, la fixació d'un 60% de la quantitat relativa a les actuacions judicials –que no reducció del 60%- correspon al tràmit d'al·legacions, tota vegada que després d'aquests es va assolir la transacció i el conveni de separació, sobre el qual no es reclama en aquesta alçada ni tampoc a la demanda rectora de la present litis. Aleshores, establerta la quantia del procediment en l'import de 1.470.000, l'import dels honoraris seria de 21090 euros, dels quals el 60% és l'import de 12.654 euros. Com es pot observar, cap descompte aleatori o desprovist de motivació ha portat a terme la sentència d'instància.

I també reclama la recurrent les despeses de 112,14 euros en concepte de fotocòpies a càrrec de la part defenent. La sentència recorreguda les refusa perquè entén que no s'ha abonat aquesta partida.

No obstant, dels folis 913 a 916 resta acreditat que es van efectuar còpies de l'expedient judicial, per l'import de 112,14 euros, a instància del procurador i que aquestes foren abonades i que aquestes despeses es reclamaven a l'escrit de rèplica (foli 817). Per tant, en aquest extrem la sentència ha de ser revocada i afegir aquest import al que ha d'abonar la part defenent.

En definitiva, de l'èxit parcial dels recursos interposats, la xifra total en que es determinen els honoraris a percebre per la part agent són 3.780, 4.087,50, 6.327 i 112,14, és a dir l'import global de 14.306,64 euros.

VII.- Quant a les costes processals, l'estimació parcial dels recursos justifica la no imposició de les costes d'aquesta alçada, mentre que l'estimació parcial de la demanda fonamenta el manteniment del criteri d'instància de no imposició de les costes processals.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas.-

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

ESTIMEM EN PART els recursos interposats per la mercantil A, SL i per la Sra. S.V.P. contra la sentència dictada per l'Hble. Tribunal de Batlles, de data 21-06-2016, i la revoquem en part en el sentit d'establir la quantitat a abonar per la part defenent en l'import de 14.306,64 euros, amb el manteniment de la resta dels seus pronunciaments. No s'escau efectuar pronunciament de les costes d'aquesta alçada.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramès testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-